POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Typ posudku: posudek oponentky práce
Autorka práce: Bc. Anna Píbilová
Název práce: „Repertoár interpretačních rámců pomoci obětem domácího násilí“
Autorka posudku: Mgr. Eva Hejzlarová, Ph.D.

Předkládaná diplomová práce Bc. Anny Píbilové je druhou verzí závěrečné práce (první byla předkládaná k obhajobě v červnu, druhá k obhajobě v září), proto jsem zvolila netradiční formát posudku, ve kterém nejprve popíši posuny druhé verze oproti první, zároveň ovšem přiložím i první posudek.

Předně je třeba říci, že druhá verze práce je rozhodně lepší než verze první. Např. **výzkumná otázka** (s. 8) je formulována zdařileji než v předchozí verzi („Jak rámuje státní a nestátní sektor domácí násilí, pomoc ohroženým osobám a možnosti mobilizace obětí a veřejnosti při řešení situace domácího násilí?“ vs. „Definuje státní a nestátní sektor rámec pomoci obětem domácího násilí podobně tak, že rámec nespravedlnosti a diagnostické rámování jsou v obou sektorech shodné, nedochází k častým sporům rámec, pokud ano, spory jsou rychle vyřešeny, a v prognostickém a motivačním rámování jsou oba sektory komplementární?“).

Rovněž u části 2 **Metodologie** (a dále v části 1.2 Výzkumný soubor a jeho výběr na s. 59-61) je většina připomínek z prvního posudku zapracována, stále ovšem visí dotazník nad tím, proč autorka zvolila jako reprezentanty „státního“ sektoru psychologa, sociálního pracovníka a policistu. Největší pochybnost v této souvislosti vzbuzuje volba sociálního pracovníka, protože ten může fungovat jak jako zaměstnanec obce, tak jako zaměstnanec NNO – reprezentace „státu“ jako protipólu neziskového sektoru tak v jeho případě není úplně přesvědčivá. Autorka by měla u obhajoby přesvědčivě zdůvodnit, co ji k tomuto výběru vedlo. Možná by bylo přesnější hovořit ne o státním a neziskovém sektoru, ale o interpretačních rámcích organizací poskytujících pomoc obětem domácího násilí?

Část věnovaná **teorii** je ještě rozpracovanější než v předchozí verzi a odráží se i v části empirické.

Samotná **analýza** i **závěr** jsou zpracovány velmi zdařile (tyto části zaznamenaly největší posun), byť některé formulace jsou na hraně pravdivosti („Otevřené spory o rámec se v současné době nevyskytují především z důvodu, že cíl obou sektorů je stejný, tedy pomoci obětem.“ s. 78 – ze zkušenosti s NNO jsem přesvědčena /a byla jsem toho několikrát svědkem/, že otevřené spory o rámec mohou nastat i ve chvíli, kdy je deklarovaný cíl stejný).

Shrnuto, podtrženo, pokud by se jednotlivé části četly izolovaně, obstály by dobře. Jako celek je ale práce obtížně srozumitelná. Pokusím se nyní popsat, kde všude se má očekávání (jako kritické čtenářky) rozcházela s textem:

V abstraktu se hovoří o tom, že „(k)e sporům o rámec dochází skrytě, přičemž si ho oba sektory pravděpodobně neuvědomují.“ (s. 3 elektronické verze, v orig. nečíslováno). Osobně mám pochybnosti nad tím, zda ke sporu o rámec může docházet „skrytě“ a tak, aby si ho nositelé nevšimli (spor chápu jako konflikt, kterého si zpravidla všimneme), ale nešť. Předpokládala jsem tedy, že diplomová práce se bude věnovat rámcům státního (zavádějící označení, které rovněž neusnadňuje porozumění) a neziskového sektoru a jejich vzájemné interakci (když už se tedy mluví

o sporu). Nevěnuje – zkoumá, jakým způsobem interpretují pomoc, kterou poskytují. Na to ale přijdu až v empirické části, kde se odkazuje k „přemostění“ (viz Teorie, 6.1) nikoli ve vztahu k rámci státního sektoru (RSS) na straně jedné a rámci neziskového sektoru (RNS) na straně druhé, ale mezi RSS a rámcem (???) oběti a RNS a rámcem oběti. Rámec oběti ovšem není zkoumán ani definován! Poté, co jsem práci pochopila, navrhovala bych celý výzkumný přístup předělat, jak je popsáno a zdůvodněno dále.

Rámce se primárně zkoumají tam, kde existuje nějaký viditelný spor (předpoklad sporu je jednoznačně méně nosný; výjimkou by bylo např. zkoumání předpokládaného sloučení dvou organizací podobného zacílení nebo např. zkoumání rámců různých organizací sdružených v Koordoně). Nositelé rámce jsou od tohoto rámce odvození, takže není úplně šťastné definovat na začátku dva nositele (a nadto bez řádného zdůvodnění jako to činí autorka) a k nim dodatečně hledat rámce a spor mezi nimi. Rizikem takového přístupu je menší tah na branku a spíše rozpačité výsledky. „Příběh“ této diplomové práce by přitom bylo možné se stejnou empirií vyprávět tak, že jsou tu různé instituce poskytující pomoc obětem domácího násilí a že by bylo zajímavé podívat se, jakým způsobem je tato pomoc rámována, protože autorka tuší určité rozpory. Tento rozvrh by byl logičtější a i z akademického hlediska správnější, protože by např. předem neurčoval, že rámce jsou dva a že tyto a tyto organizace jsou jejich nositeli, ale umožňoval by identifikovat např. více rámců a detailněji zkoumat jejich stoupence a dynamiku. Souhlasila by se mnou v tomto ohledu autorka?

Diplomovou práci Bc. Anny Píbilové doporučuji k obhajobě a i přes znatelné posuny navrhuji stejné hodnocení jako u první verze, tedy mezi „chvalitebně“ a „dobře“, opět s ohledem na průběh obhajoby.

V Praze dne 10. srpna 2013

Mgr. Eva M. Hejzlarová, Ph.D.

Posudek na první verzi diplomové práce ze 7. června 2013

Diplomová práce Bc. Anny Píbilové s názvem „Repertoár interpretačních rámců pomoci obětem domácího násilí“ usiluje o rekonstrukci rámců, které v problematice domácího násilí používají na jedné straně NNO a na straně druhé stát. Autorka si tento cíl stanovuje, protože spolupráci těchto dvou aktérů považuje za klíčovou a protože by na jednotlivých rámcích bylo možné odhalit případné antagonizmy.

Rozvrh diplomové práce je zajímavý, stejně jako hlavní výzkumná otázka, která ovšem z formálního hlediska není formulována právě šťastně („Definuje státní a nestátní sektor rámec pomoci obětem domácího násilí podobně tak, že rámec nespravedlnosti a diagnostické rámování jsou v obou sektorech shodné, nedochází k častým sporům rámec, pokud ano, spory jsou rychle vyřešeny, a v prognostickém a motivačním rámování jsou oba sektory komplementární?“, s. 7).

V metodologické části autorka popisuje sběr dat (polostrukturované rozhovory se zástupci obou sektorů), nikoli však způsob, jakým je analyzovala. Bohužel se celkový počet rozhovorů (šest) dozvídáme explicitně až na s. 56 a vzhledem k překomplikované stavbě věty[1] si nemůžeme být jistí

[1] „Ze státního sektoru se jedná o zástupce z řad psychologů, kteří pracují s obětí dlouhodobě a mohou přijít do

ani respondenty, kteří pro autorku představují stát (ti jsou opět odhaleni až později). Pokud byly respondenty psycholog, sociální pracovník a policista, jak došla autorka právě k tomuto výměru zástupců státu? Proč zde není např. úředník či soudce? A proč autorka nepředpokládala možné rozdíly mezi rámci jednotlivých NNO (nebo jsou NNO zabývající se jednou oblastí monolitem)? A proč se autorce jevil jako nejlepší způsob rekonstrukce rámců rozhovory? „Stát" produkuje řadu materiálů, v nichž o domácím násilí pojednává – proč autorka nevyužila je? Toto by mělo být v metodologické části vysvětleno.

Teoreticky se práce velmi vhodně opírá o teorii rámování, která je popsána zdařile.

Následující kapitoly jsou zpracované zrale, není vynechán žádný podstatný aspekt domácího násilí, vysoce oceňuji např. zmínění specifických skupin obětí domácího násilí (ženy, děti, muži[2], senioři a lidé se znevýhodněním).

Samotná výzkumná část pro mě byla po předchozích velmi kvalitně pojednaných kapitolách jistým zklamáním, protože analýza jednotlivých rámců je poněkud rychlá. Navíc vlastně není mnoho co analyzovat – každý rámec je ilustrován krátkou ukázkou z rozhovoru, která uvedené podporuje, a vzhledem k tomu, že mezi státem a NNO není sporu, není mnoho co psát. To je ale pravděpodobně důsledek toho, že se autorka nezaměřila na tu rovinu domácího násilí, na kterou se zaměřit měla. Jsem totiž toho názoru, že namísto mikroúrovně (např. kdy se oběť odhodlá svou situaci řešit) se měla soustředit na makroúroveň (např. proč stát nedělá více – např. proč není více dostupných intervenčních center, proč není více informačních kampaní). To je ostatně i praxe sociálních hnutí, na něž se autorka dříve ve své práci odvolává (resp. na užitečnost analýzy rámců na příkladu sociálních hnutí). Sociální hnutí se sice mohou soustředit na mobilizaci obětí, ale častěji mobilizují (resp. na příkladu DN by mi to přišlo logické) občany pro nějakou změnu na politické úrovni. Teprve na úrovni zkoumání toho, co se dělá a co by se dělat mělo, by totiž mohly vzniknout nějaké třecí plochy (byť zde by byl lepším informantem např. úředník MV). Naopak předpokládat, že se najdou mezi NNO a psychologem/sociálním pracovníkem/policisty zásadní rozkoly v představách o domácím násilí, je naivní (a překvapivé u člověka, které o DN ví tolik jako autorka).

Závěr práce je vyloženě odbytý.

Formální dojem z práce kazí časté překlepy (již v druhé větě DP: „Ve světě existují různé přístupy k pomoci obětem domácího násilí, od absolutního neřeší a beztrestnosti...", s. 5) a místy překomplikovaný jazyk (viz např. výzkumná otázka – pozn. 1).

Celkový dojem z práce je až na lehké pochybnosti nad metodologií (týkající se toho, že by měla být popsána podrobněji) výborný až do s. 55, kde začíná prezentace empirického výzkumu, který nebyl podle mého názoru proveden příliš důkladně a nadto minul to podstatné.

Na základě výše uvedeného navrhuji diplomovou práci Bc. Anny Píbilové přijmout k obhajobě a hodnotit ji buď známkou „chvalitebně", nebo „dobře" – s ohledem na to, jak se vypořádá s kritikou obsaženou v tomto posudku.

---

terapeutického kontaktu i s násilnou osobou, sociálním pracovníkem, který bývá primárním kontaktem pro ohroženou osobu, dá jí základní informace, aby se mohla dále rozhodnout, a policistou, který řeší akutní ohrožení, ochranu zdraví a majetku a nejčastěji pracuje s legislativním řešením domácího násilí." (s. 7-8)

[2] Dobrým zdrojem k domácímu násilí na mužích je SVOBODA, Martin. *Pomoc mužům jako obětem domácího násilí v ČR*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2010. 126 s. Vedoucí práce Hana Havelková. Práce není nijak klíčová – uvádím spíše pro doplnění jinak pěkného přehledu.